

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek oponentky práce

Autorka práce: Juliána Handzelová

Název práce: Role školy v oblasti duševního zdraví studentů středních škol

Autor posudku: Magdalena Mouralová

Předložená práce Juliány Handzelové se věnuje velmi aktuálnímu tématu, totiž duševnímu zdraví studentů středních škol a role škol při jeho podpoře. Jedná se o zajímavé **téma s vysokou společenskou významností**. Autorka zvolila analytický přístup, práce má ambice zejména po stránce praktické, přesah do veřejněpolitické teorie nepřináší (a autorka o to ani neusiluje).

Autorka si stanovila tři **výzkumné cíle** (1. „*identifikovat, jak různí aktéři ve školním prostředí (...) vnímají význam školy v péči o duševní zdraví studentů,*“ 2. „*analyzovat, jak zkoumaní aktéři vnímají změny v oblasti duševního zdraví studentů v průběhu času*“ a 3. „*zmapovat opatření, která vybrané střední školy realizují pro prevenci duševních onemocnění a podporu duševního zdraví studentů*“ - str. 13), které rozvádí do několika výzkumných otázek. Formulace by mohla být preciznější, cíle jsou trochu jinak formulovány v úvodu a v dané subkapitole, některé výzkumné otázky jsou nevhodně položeny jako zjišťovací a chybí mi odkaz na širší veřejněpolitický kontext.

Práce je víceméně standardně **strukturována**, jen moc nerozumím členění „teoretických“ kapitol 1–3. Zdá se mi, že zejména kapitoly 2 a 3 se dosti překrývají, název kapitoly 2 je navíc zavádějící, kapitola se nevěnuje jen definici adolescenta, ale i řadě dalších témat. Diskuse pak nemá moc diskusní charakter a de facto se jedná o shrnutí hlavních zjištění (v diskusi očekávám zejména vztahení vlastních výsledků k teorii a výsledkům jiných. Plynulost textu narušují i velmi dlouhé citace v některých místech (např. str. 38–39, 40–42, 46).

V práci jsou představeny koncepty duševního zdraví a adolescence, ale práce je spíše než v **teorii** ukotvena v **předchozím vědění** zaměřeném zejména na obecné faktory ovlivňující duševní zdraví studentů, specificky pak vliv školy a pandemie covid-19. Absence teoretického rámování a přesahu je znát v celé práci, které chybí jasné „puzzle“, jež stojí za to řešit. Samotné výsledky nejsou nezajímavé, ale autorka jako by nevěděla, co si s nimi počít, co z nich plyne, jak s nimi dále naložit. Možná bylo možné přemýšlet o krocích škol jako o školních mikropolitikách a více se soustředit na způsob jejich tvorby (nahodilé vs. vycházející z analýzy,

diskutované vs. intuitivní, přijímané vs. rozporované, tvořené zdola vs. shora apod.) nebo možná nahlížet na školní aktéry jako na liniové pracovníky, zkoumat jimi vnímanou odpovědnost za duševní zdraví nebo něco úplně jiného – každopádně nějaké obecnější přemýšlení o zkoumaných sociálních fenoménech v práci citelně chybí. Nejasná je pro mě role konceptu stigmatu v práci, které je představeno, ale v zásadě se s ním nepracuje. Práce je tedy ukotvena v předchozím vědění, zdá se mi však, že pro takový přístup by bylo třeba udělat výrazně rozsáhlejší rešerši a představit širší paletu výzkumů a jejich zjištění, aby bylo možné výsledky vlastního výzkumu jasněji situovat do krajiny již známého (s jakými výzkumy se shodují, kde je rozpor, co je třeba nový a dosud nepopsaný rozměr).

Za zdařilou považuji kapitolu věnovanou **metodologii** – metody jsou vhodně zvoleny, volba dostatečně zdůvodněna, cením si diskuse etických aspektů a limitů plynoucích ze způsobu výběru respondentů. Autorka provedla devět rozhovorů s pedagogickými aktéry z Prahy (výchovni poradci, školní psychologové a třídní učitelé), výpovědi pak analyzuje pomocí otevřeného kódování. Jisté výhrady mám ale ke způsobu prezentace **výsledků analýzy** – autorka má totiž silné tendence kvantifikovat, což je irelevantní vzhledem ke zvolené metodologii a způsobu výběru informačních partnerů. V kvalitativním výzkumu jde o zachycení možných perspektiv a vztahů, není podstatné, zda se nějaká souvislost objevila u jednoho, poloviny či všech informačních partnerů. Analýza by mohla jít hlouběji, ukázat různé významy, které dotazovaní jevům a situacím přikládají, odhalit nuance v jejich vnímání a prožívání. Nicméně k propracovanější analýze by bylo patrně třeba mít jasnější teoretické ukotvení, aby diplomatka věděla, na jaké aspekty výpovědí se soustředit.

Jedním ze slabších míst práce je vedení **argumentace**. Řada tvrzení není řádně doložena, autorka se často v textu odvolává na organizaci nebo odborné názory, aniž by ihned následoval odkaz (např. „WHO ve svých publikacích upozorňuje na důležitost duševního zdraví“ – str. 17). Ne vždy je jasné, z jakého konkrétního zdroje pochází který údaj či argument, protože autorka u informačně hutných odstavců uvádí souhrnně několik zdrojů až na konci odstavce (např. kap. 2.1, kap 4). Takto by bylo možno očekávat, že např. ve Vyhlášce 72/2005 Sb. je téma poradenských služeb či přítomnosti psychologa ve škole hodnoceno jako „palčivé“ (str. 37), což tak opravdu není. Dalším problémem je normativita některých tvrzení bez jasného hodnotícího kritéria – není jasné, jak se pozná ona „palčivost“, podobně např. nevíme, kdo a jak „ověřil“ organizace poskytující preventivní programy (str. 52). Na str. 25 autorka píše o výzkumu Anreva Solution, ale není na něj odkázáno.

Velmi slabá je též **formální a stylistická úroveň** textu. Vyskytují se v něm řada drobných chyb (interpunkce, záměna můj/svůj) a překlepů, ale i drobné věcné nepřesnosti („ministerstvo školství“ na str. 22, „výzkumný poradce“ místo výchovného na str. 54). Na některých místech je text na hraně srozumitelnosti, autorka používá velmi dlouhé věty (např. věta o deseti řádcích hned v úvodu), v nichž se čtenář ztrácí. Tabulka s ukázkou kódování na str. 57 je na hraně čitelnosti a neslouží dobře svému účelu.

Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly **originality textu** závěrečné práce v systému Turnitin a nemám výhrad.

Předložená práce splňuje základní nároky kladené na diplomové práce. Oceňuji zejména volbu samotného tématu, ale vhodně zvolená je i metodologie a provedení vlastního výzkumu. Problematické je nedostatečné ukotvení v teorii a předchozích výzkumech a zejména argumentační, stylistická a formální stránka práce. Z výše uvedených důvodů **doporučuji práci přijmout k obhajobě a hodnotit známkou D.**

Otázky k obhajobě:

- 1) Jak výsledky Vašeho výzkumu přispívají k rozvoji studovaného oboru, tj veřejné a sociální politiky? Lze z nich vyvodit nějaký obecnější závěr, který by měl relevanci i při studiu jiných fenoménů?
- 2) V čem vidíte přínosy své práce? Co jste zjistila nového, překvapivého, co jsme dosud nevěděli?

Datum: 2. 9. 2024

Podpis: Magdalena Mouralová